

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM MIROVINSKIM FONDovima

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 56. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1) Ocjena stanja

Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima ("Narodne novine", broj 49/99 i 63/00) uređena je organizacija i funkcioniranje obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, na drugoj i trećoj razini mirovinskog sustava, tako što je djelatnost akumuliranja kapitala na temelju kojega će se plaćati buduće mirovine osiguranika u sklopu toga osiguranja odvojena od djelatnosti isplate mirovina, koja je uređena drugim zakonom (Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, "Narodne novine", broj 106/99 i 63/00). Osnovno načelo osiguranja je da, osiguranici svoje doprinose uplaćuju u posebno za to osnovane obvezne i dobrovoljne mirovinske fondove (kojima upravljaju mirovinska društva osnovana kao trgovačka društva), dok će mirovine isplaćivati posebna mirovinska osiguravajuća društva, kojima će osiguranici prenijeti svoj kapital iz mirovinskih fondova prilikom odlaska u mirovinu. U tome smislu, obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju kapitalizacije u Hrvatskoj zasnovano je na sljedećim načelima:

- načelo kapitalizacije, prema kojemu se doprinosi člana mirovinskog fonda ulažu tijekom njegovog aktivnog radnog vijeka, radi čuvanja i povećavanja njihove vrijednosti, jer će tako akumulirani njegov kapital činiti materijalnu osnovu njegove kasnije mirovine,
- načelo uzajamnosti i određenih doprinosa, prema kojemu se, mirovina člana mirovinskog fonda zasniva na njegovim osobnim ulaganjima u mirovinsko osiguranje, pri čemu je poznato koliko iznose ili će iznositi doprinosi za to osiguranje, dok je svotu mirovine moguće znati tek u momentu odlaska u mirovinu,

- načelo disperzije rizika, prema kojemu se sredstava prikupljena na ime doprinosa ulažu u različite (točno određene) vrijednosnice i vrijednosnice različitih izdavatelja, kako bi se na najmanju moguću mjeru svela moguća rizičnost poslovanja mirovinskih fondova na tržištima vrijednosnica (u tome smislu, funkcija akumulacije kapitala odvojena je i od funkcije isplate mirovina),
- načelo primjene aktuarske računice, prema kojemu se članu mirovinskog fonda prilikom određivanja mirovine iz kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, osim njegovih kapitaliziranih doprinosa, uzimaju u obzir starosna dob i spol člana mirovinskog fonda te druge relevantne veličine (da li se mirovina određuje kao pojedinačna ili zajednička i dr.).

Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima stupio je na snagu 28. svibnja 1999. godine, a počeo se primjenjivati od 1. siječnja 2002. Još tijekom priprema za njegovu primjenu, uočena je potreba izmjena pojedinih odredaba ovoga Zakona, ne samo radi popravka nekih njegovih odredaba koje se odnose na osnivanje i poslovanje mirovinskih fondova, nego i radi njegove prilagodbe sadržaju i prirodi kapitaliziranog mirovinskog osiguranja kakvo je ustanovljeno u Hrvatskoj. Naime, obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju kapitalizacije, za razliku od mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, tek su na početku svoje primjene u Republici Hrvatskoj (i početkom njihove primjene započela je provedba druge faze mirovinske reforme). U provedbi kapitaliziranog mirovinskog osiguranja u Hrvatskoj do sada nije bilo nikakvih iskustava. Stoga su i izmjene ovoga Zakona koje se predlažu i rezultat toga što je u prvim počecima uvođenja kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, bilo moguće uočiti što bi u zakonodavstvu toga osiguranja trebalo biti sadržano u svrhu njegove efikasnije provedbe i postizanja ciljeva reforme mirovinskog sustava na ovome području.

Osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova prema važećem Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima vezano je za određeni broj članova fonda, koji bi se trebali osigurati i time postati članovi fonda u prve dvije godine od dana primjene ovoga Zakona tj. do siječnja 2004. godine. Važećim Zakonom propisano je da obvezni mirovinski fond mora imati najmanje 80 000 članova, a dobrovoljni mirovinski fond mora imati najmanje 2 000 članova. Temeljem takvog određenja u prvih devet mjeseci 2002. osnovano je 7 obveznih mirovinskih fondova sa sljedećim brojem članova:

AZ	-	349.155
Erste	-	22.170
Ha 1	-	3.459
Helios	-	22.153
PBZ - Co	-	146.195
Plavi	-	54.153

Dakle, sa 30. rujnom 2002. obvezno je osigurano 881 268 članova u obveznim mirovinskim fondovima koji su istovremeno osigurani u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti temeljem Zakona o mirovinskom osiguranju. Ovaj broj članova obveznih mirovinskih fondova nije konačan i povećanje broja članova se očekuje pristupom u osiguranje novozaposlenih osiguranika. Sadašnji prvi počeci formiranja i osnivanja mirovinskih fondova, prema broju članova, pokazuju mogućnost malog broja osnovanih fondova. Ocjenjuje se da bi veći broj obveznih mirovinskih fondova, a time i veća konkurencija na mirovinskim tržištima pogodovala boljem poslovanju obveznih mirovinskih društava s ravnomjernijom raspodjelom tržišnog udjela fondova, a time i bolji položaj osiguranika kao članova tih fondova. Stoga se u predloženim izmjenama Zakona predlaže smanjenje broja članova obveznog mirovinskog fonda s sadašnjih 80 000 na 50 000 članova fonda, a dobrovoljnih mirovinskih fondova sa sadašnjih 2 000 na 200 članova fonda.

2) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Polazeći od sadržaja i prirode mirovinskog osiguranja na temelju kapitalizacije, a u dijelu koji je uređen Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (osnivanje mirovinskih društava i poslovanje mirovinskih fondova), kao i od same svrhe mirovinske reforme, ocijenjeno je da bi u tome Zakonu trebalo urediti sljedeća pitanja:

- uvjete za osnivanje obveznih mirovinskih fondova prilagoditi rezultatima upisa odnosno izbora osiguranika - članova pojedinih mirovinskih fondova i ublažiti uvjete za osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova;
- dopuniti krug osoba obuhvaćenih obveznim mirovinskim osiguranjem na temelju kapitalizacije s osiguranicima obuhvaćenim produženim mirovinskim osiguranjem;
- odredbe o članstvu u mirovinskim fondovima i o vođenju individualnih računa urediti više u skladu s potrebama osiguranika - njihovih članova;
- odredbe o računovodstvu mirovinskih društava i mirovinskih fondova, te kontroli njihovih poslovanja, uskladiti sa odgovarajućim zakonodavstvom o tome i potrebom zaštite interesa osiguranika - članova fondova;
- odredbe o poslovanju mirovinskih društava i upravljanju imovinom mirovinskih fondova urediti u skladu s uvjetima i prirodom poslovanja na tržištima vrijednosnica u Hrvatskoj;

- urediti položaj i ulogu banke skrbnika na način koji odgovara njezinoj svrsi u poslovanju mirovinskih fondova i čuvanju njihove imovine;
- odredbe o dobrovoljnim mirovinskim fondovima i programima uskladiti sa načelom razdvojenosti poslovanja u provedbi kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, tako da funkcija akumulacije kapitala bude dosljedno odvojena od funkcije isplate mirovine.

Osim toga, ocijenjeno je da u ovome Zakonu treba izvršiti neka poboljšanja pojedinih njegovih odredaba koja su pravno-tehničke prirode i koja će pridonijeti njegovoj efikasnijoj provedbi u praksi.

3) Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Donošenjem ovoga Zakona proisteći će slijedeće:

- olakšat će se osnivanje obveznih, a osobito dobrovoljnih mirovinskih fondova, posebno onih za osiguranje kojih su zainteresirani pojedini poslodavci, sindikati ili pripadnici samostalnih djelatnosti,
- upotpunit će se krug osoba obuhvaćenih obveznim mirovinskim osiguranjem na temelju kapitalizacije uključivanjem osiguranika obuhvaćenih produženim mirovinskim osiguranjem,
- omogućit će se efikasnije poslovanje mirovinskih društava i upravljanje imovinom mirovinskih fondova kojima ta društva upravljaju, kao i bolja kontrola njihovog poslovanja,
- osigurat će se bolja i efikasnija zaštita interesa i imovine osiguranika - članova mirovinskih fondova, i
- provesti dosljedna podjela poslovanja i funkcija u provedbi kapitaliziranog mirovinskog osiguranja na poslovanje u akumulaciji kapitala i na poslovanje u isplati mirovine, a time i dosljedna disperzija rizika u provedbi ovoga dijela sustava mirovinskog osiguranja.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebna posebna sredstva iz Državnog proračuna, budući da se mirovinsko osiguranje na temelju kapitalizacije financira iz sredstava mirovinskih društava, koja upravljaju mirovinskim fondovima, kao i doprinosima samih osiguranika - članova mirovinskih fondova.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Tekst predloženog Zakona dan je u obliku Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, s obrazloženjem.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA

Prijedlogu zakona priložen je tekst važećeg Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima ("Narodne novine", broj 49/99 i 63/00).

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM MIROVINSKIM FONDOVIMA

Članak 1.

U Zakonu o obveznyim i dobrovoljnyim mirovinskim fondovima ("Narodne novine", broj 49/99 i 63/00) u članku 2. točki 9. iza riječi "trajanje isplata," riječi "naknadu za prekid članstva u mirovinskom programu, te ostale informacije o mirovinskom programu koje su važne za donošenje odluke pojedinca o pristupanju dobrovoljnom mirovinskom programu," brišu se,

- u točki 10. iza riječi "poslodavce," dodaju se riječi "te udruge pripadnika samostalnih djelatnosti," a iza riječi "fond" riječi "ili izboru određenoga dobrovoljnoga mirovinskog programa (sponzoriranog programa)," brišu se,

- u točki 12. u podstavcima 1. do 3. iza riječi "dionica," dodaju se riječi "te prava u odlučivanju,"

- u točki 14. riječ "sto" zamjenjuje se riječju "pedeset".

Članak 2.

Članak 3. mijenja se i glasi:

"U pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom, na mirovinska društva i mirovinske fondove na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima i drugih zakona kojima su uređena pitanja vezana za poslovanje obveznyih i dobrovoljnyih mirovinskih fondova."

Članak 3.

U članku 7. riječi "i 61." brišu se.

Članak 4.

U članku 11. stavku 1. riječi "uplaćeni temeljni kapital" zamjenjuju se riječima "kapital društva".

U stavku 2. riječi "temeljnog kapitala" zamjenjuju se riječima "kapitala društva".

U stavku 3. riječi "temeljni kapital" zamjenjuju se riječima "kapital društva" a iza riječi "razinu," briše se zarez i dodaju riječi "provođenjem povećanja temeljnog kapitala,".

Članak 5.

U članku 15. riječi "Zakonu o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima" zamjenjuju se riječima "Zakonu o tržištu vrijednosnim papirima".

Članak 6.

U članku 17. točki 1. iza riječi "osim" dodaju se riječi "vrijednosnih papira iz članka 69. točka 1. i 2. ovoga Zakona, ili".

Članak 7.

U članku 36. stavku 1. riječi "osamdeset tisuća" zamjenjuju se riječima "pedeset tisuća".

U stavku 2. riječi "dvije tisuće" zamjenjuju se riječju "dvjesto".

Članak 8.

U članku 40. stavku 4. riječi "Zakonom o mirovinskom osiguranju" zamjenjuju se riječju "zakonom".

Iza stavka 7. dodaje se novi stavak 8. koji glasi:

"(8) Na osiguranike koji su osigurani na produženo osiguranje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona."

Dosadašnji stavak 8. postaje stavak 9.

Članak 9.

U članku 43. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Kada član jednog obveznog fonda ("bivši fond") pristupi drugom obveznom fondu ("novi fond"), promjenu obveznog fonda obavlja prijavom Središnjem registru osiguranika."

U stavku 2. brojka "5%" zamjenjuje se brojkom "0,8", brojka "2,5%" zamjenjuje se brojkom "0,4%", brojka "1,25%" zamjenjuje se brojkom "0,2%", iza riječi članstva stavlja se točka, a riječi "0,62% u četvrtoj godini članstva i 0,31% u petoj godini članstva." brišu se.

Članak 10.

U članku 44. stavak 3. mijenja se i glasi:

"(3) Središnji registar osiguranika izvješćuje novi fond o ukupnom stanju na osobnom računu u bivšem fondu, izračunatom prema stavku 2. ovoga članka."

Članak 11.

U članku 53. stavak 3. mijenja se i glasi:

"(3) Izračune iz stavka 1. i 2. ovoga članka obavlja mirovinsko društvo, a potvrđuje ih banka skrbnik."

Članak 12.

U članku 56. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Za svakih deset tisuća članova iznad pedeset tisuća članova obveznog fonda, obvezno mirovinsko društvo mora uplatiti jamstveni polog od milijun kuna."

Članak 13.

U članku 58. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"(4) Mirovinsko društvo uplatit će razliku do zajamčenog prinosa iz stavka 3. ovoga članka na način i u roku utvrđenom propisom Agencije."

Članak 14.

U članku 59. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Računovodstvo mirovinskog društva i mirovinskog fonda mora biti u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima."

U stavku 2. iza riječi "vođenju" riječi "knjigovodstva i" brišu se, a na kraju teksta briše se točka i dodaju se riječi "i mirovinskih fondova."

Članak 15.

Iza članka 59. dodaje se novi članak 59a. koji glasi:

"Članak 59a.

(1) U mirovinskom društvu mora biti zaposlen unutarnji revizor, koji ne može biti član uprave ili nadzornog odbora tog mirovinskog društva, ne smije u mirovinskom društvu obavljati druge poslove niti biti s tim mirovinskim društvom povezana osoba prema ovome Zakonu.

(2) Unutarnji revizor prati i provjerava pridržava li se mirovinsko društvo u svojem poslovanju i poslovanju mirovinskim fondom zakona i drugih propisa, odgovarajućih računovodstvenih standarda i postupaka te obavlja reviziju dokumentacije mirovinskog društva i mirovinskog fonda i o tome tromjesečno podnosi izvješće nadzornom odboru.

(3) Unutarnji revizor može davati nadzornom odboru mišljenje i o drugim pitanjima kada to nadzorni odbor zatraži.

(4) Unutarnji revizor dužan je, na zahtjev Agencije, Agenciji dostaviti izvješće iz stavka 2. ovoga članka i davati mišljenje o pitanjima poslovanja mirovinskog društva odnosno mirovinskog fonda, osobito u vezi nadzornih i statističkih izvješća.

(5) Agencija propisuje postupak i način rada unutarnjeg revizora."

Članak 16.

U članku 60. u uvodnoj rečenici iza riječi "troškova" dodaje se riječ "obveznog", a iza riječi "društva" dodaje se riječ "obvezno".

U točki 1. brojka "0,8%" zamjenjuje se brojkom "1,2%".

U točki 2. brojka "0,8%" zamjenjuje se brojkom "1,2%", a riječi "2000. godini" zamjenjuju se riječima "2002. godini".

U točki 3. riječi "pet godina" zamjenjuju se riječima "tri godine".

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"(2) Naknada za pokriće troškova dobrovoljnog mirovinskog društva određuje se statutom dobrovoljnog fonda."

Članak 17.

Članak 61. briše se.

Članak 18.

Članak 62. mijenja se i glasi:

"Svi troškovi u svezi s transakcijama za stjecanje, transfer ili prodaju imovine obveznog fonda namiruju se iz imovine tog fonda."

Članak 19.

U članku 69. u točki 5. u drugom retku iza riječi "Republici Hrvatskoj" riječi: "i udjele u domaćim otvorenim investicijskim fondovima" brišu se.

U točki 9. riječi "domaćih zatvorenih ili" zamjenjuju se riječima "domaćih zatvorenih ili otvorenih investicijskih fondova kao i".

Iza stavka 1. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

"(2) Mirovinsko društvo može u ime mirovinskog fonda zaključivati terminske ugovore isključivo radi zaštite imovine i obveza fonda.

(3) Mirovinsko društvo može držati na računu mirovinskog fonda imovinu fonda u novcu najviše do 5% imovine fonda."

Članak 20.

U članku 71. u uvodnoj rečenici brojka "10" zamjenjuje se brojkom "11".

- u točki 1. riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

- u točki 2. iza riječi "imovine" dodaju se riječi "obveznog fonda", brojka "5%" zamjenjuje se brojkom "15%", a riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

- u točki 3. riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog", a iza riječi "imovinu" dodaju se riječi "obveznog fonda",

- u točki 4. iza riječi "imovine" dodaju se riječi "obveznog fonda", a riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

- u točki 5. iza riječi "imovine" dodaju se riječi "obveznog fonda", a riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

- u točkama 6. i 7. iza riječi "imovine" dodaju se riječi "obveznog fonda", a riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

- u točki 9. koja postaje točka 8. riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

- iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:

"9. u slučaju iz članka 69. stavka 2. ovoga Zakona najviše 3% imovine obveznog fonda može se ulagati u termenske ugovore,"

- dosadašnja točka 8. postaje točka 10.

- iza točke 10. dodaje se točka 11. koja glasi:

"11. najviše 20% imovine dobrovoljnog fonda iz članka 69. ovoga Zakona može se ulagati u imovinu izvan Republike Hrvatske."

Članak 21.

U članku 72. točki 1. na kraju teksta dodaju se riječi "osim udjela u otvorenim investicijskim fondovima,".

Točka 6. briše se.

Dosadašnja točka 7. postaje točka 6.

Članak 22.

U članku 74. točki 1. iza prvog podstavka dodaje se novi podstavak koji glasi:

"- dioničarima odnosno vlasnicima udjela mirovinskog društva,"

Iza točke 3. dodaje se točka 4. koja glasi:

"4. stjecanje, transfer i prodaja imovine uz posredovanje povezane osobe."

Članak 23.

U članku 76. u stavku 1. iza riječi "može" dodaje se riječ "plasirati i".

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"(2) Ukupan iznos plasiranog i pozajmljenog novca mirovinskog fonda od strane mirovinskog društva na tržištu novca ne može biti veći od postotne vrijednosti imovine mirovinskog fonda koju utvrđuje Agencija."

U stavku 3. iza riječi "odnosi na" dodaju se riječi "plasiranje i".

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"(4) Ostale uvjete ulaganja imovine mirovinskog fonda na tržištu novca propisuje Agencija."

Članak 24.

U članku 80. u stavku 1. točka 2. mijenja se i glasi:

"2. potvrđivanje utvrđene vrijednosti imovine mirovinskog fonda i izvješćivanje Agencije, mirovinskog društva i Središnjeg registra osiguranika o tome, kao i o stanju na posebnom računu,".

Članak 25.

U članku 82. u stavku 1. iza riječi "najmanje" riječi "šest mjeseci" zamjenjuju se riječima "60 dana".

Članak 26.

U članku 85. stavku 2. riječi "2000. godini" zamjenjuju se riječima "2002. godini".

Članak 27.

U članku 86. u stavku 3. riječi "Zavodom za platni promet" zamjenjuju se riječima "Financijskom agencijom".

Članak 28.

U članku 87. u stavku 1. iza riječi "doprinosa i" dodaju se riječi "svotama", a riječi "virmanskih uplata" brišu se.

Članak 29.

U članku 90. u stavku 1. točka 1. mijenja se i glasi:

"1. godišnja financijska izvješća, koja je revidirala revizorska tvrtka i potpisao ovlašteni revizor,".

Točka 2. briše se, a dosadašnje točke 3. do 8. postaju točke 2. do 7.

Članak 30.

U članku 92. stavku 2. točki 4. iza riječi "fondom" dodaje se "i", a riječi "u svezi s ponuđenim programima i vezama s" brišu se, te na kraju teksta briše se točka i dodaju se riječi "u svezi s mirovinskim programima koje nude."

Članak 31.

Iza članka 92. dodaje se novi članak 92a. koji glasi:

"Članak 92a.

(1) Agencija i tijela odgovorna za nadzor ostalih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj moraju na zahtjev pojedinog nadzornog tijela dostaviti tom tijelu sve podatke i informacije o nadziranoj osobi potrebne u postupku provedbe nadzora te u postupku povezanom s izdavanjem odobrenja za rad.

(2) Agencija i tijela odgovorna za nadzor ostalih financijskih institucija moraju se međusobno obavještavati o nepravilnostima koje utvrde tijekom obavljanja nadzora, ako su ti nalazi značajni za rad drugog nadzornog tijela.

(3) Agencija surađuje i razmjenjuje informacije iz stavka 1. i 2. ovoga članka sa srodnim institucijama država članica Europske Unije koje su potrebne u postupku obavljanja nadzora te u postupku povezanom s izdavanjem odobrenja za rad.

(4) Za razmjenu podataka i informacija prema ovome članku Agencija i ostala nadzorna tijela odredit će za to posebno ovlaštene osobe.

(5) Razmjena podataka i informacija prema ovome članku ne smatra se odavanjem poslovne tajne.

Članak 32.

U članku 93. iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

"(5) Agencija može donijeti propis kojim će detaljnije utvrditi postupak i način provedbe nadzora."

Članak 33.

Članak 101. mijenja se i glasi:

"(1) Ravnatelj Agencije, zamjenik ravnatelja, pomoćnici ravnatelja i drugi članovi Savjeta Agencije za vrijeme trajanja mandata te radnici stručne službe Agencije, ne smiju prihvatiti nikakvu naknadu, položaj ili zaposlenje, te pružati usluge u odnosu na:

- mirovinsko društvo ili mirovinski fond kojim ono upravlja,
- upravitelja sredstvima određenog fonda i
- banku skrbnika određenog fonda.

(2) Osobe iz stavka 1. ovog članka ne smiju imati dionice ili vlasničke udjele u mirovinskom društvu i banci skrbniku.

(3) Za osobe iz stavka 1. ovoga članka u razdoblju od jedne godine nakon prestanka obnašanja dužnosti ili zaposlenja u Agenciji vrijedi ograničenje iz stavka 1. ovoga članka u odnosu na:

- upravu i nadzorni odbor mirovinskog društva,
  - upravitelja sredstvima određenog fonda,
  - upravu i nadzorni odbor banke skrbnika,
- kao i ograničenje iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Ravnatelj Agencije, zamjenik ravnatelja, pomoćnici ravnatelja i drugi članovi Savjeta Agencije ne smiju za vrijeme trajanja mandata biti izabrani, imenovani ili obnašati dužnost u tijelima državne vlasti ili jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ukoliko budu izabrani ili imenovani na koju od dužnosti u državnoj vlasti ili jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave dužni su izabrati hoće li dalje obavljati dužnost u Agenciji ili prihvatiti bilo koju od navedenih dužnosti."

Članak 34.

U članku 105. stavku 1. iza riječi "fondove" stavlja se točka, a riječi "i dobrovoljne mirovinske programe." brišu se.

Stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 3. mijenja se i glasi:

"(3) Dobrovoljna mirovinska društva nude članovima dobrovoljne mirovinske fondove zasnovane na različitim načelima ulaganja."

U stavku 5. koji postaje stavak 4. iza riječi "punoljetna," dodaju se riječi "s kojom sklapa ugovor o pristupu odnosnom dobrovoljnom mirovinskom fondu." a riječi "te koja prihvaća dobrovoljni mirovinski program." brišu se.

Stavak 6. koji postaje stavak 5. mijenja se i glasi:

"(5) Dobrovoljni mirovinski fond može biti i zatvorene naravi, te osnovan za potrebe određenih poslodavaca, sindikata i udruga pripadnika samostalnih djelatnosti, a njime upravlja dobrovoljno mirovinsko društvo."

Dosadašnji stavak 7. briše se.

Članak 35.

Članak 106. mijenja se i glasi:

"(1) Dobrovoljno mirovinsko društvo obvezno je izraditi poseban prospekt za svaki pojedini dobrovoljni mirovinski fond koji nudi na tržištu.

(2) Prospekt dobrovoljnog mirovinskog fonda mora se uručiti osobi prije stjecanja članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu.

(3) Agencija propisuje i odobrava sadržaj i oblik prospekta iz stavka 1. i 2. ovoga članka, te odobrava svaku njegovu naknadnu izmjenu."

Članak 36.

U članku 107. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Prava iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja član dobrovoljnog fonda može ostvariti najranije s navršenih 50 godina života na temelju mirovinskog programa koji nudi mirovinsko osiguravajuće društvo u skladu sa zakonom."

Članak 37.

U članku 108. u stavku 1. riječi "Mirovinsko osiguravajuće društvo," brišu se, a riječ "dobrovoljno" mijenja se u "Dobrovoljno".

Članak 38.

U članku 109. stavak 1. briše se.

Dosadašnji stavak 2. koji postaje stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Članstvo u dobrovoljnom mirovinskom fondu uspostavlja se zaključivanjem ugovora s odabranim dobrovoljnim mirovinskim društvom i otvaranjem osobnog računa u dobrovoljnom mirovinskom fondu."

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

U dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 3., riječi "za određeni mirovinski program," brišu se.

Članak 39.

U članku 110. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Član se može povući iz članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu u skladu s prihvaćenim uvjetima iz prospekta."

Članak 40.

Članak 112. briše se.

Članak 41.

U članku 113. stavku 2. riječi "mirovinskom programu" zamjenjuju se riječima "dobrovoljnom mirovinskom fondu", a iza riječi "doprinos" riječi "od plaće za taj program" zamjenjuju se riječima "iz plaće za taj fond."

Članak 42.

Članak 114. mijenja se i glasi:

"Poslodavac, sindikat i udruge pripadnika samostalnih djelatnosti koji su pokrovitelji dobrovoljnog mirovinskog fonda ograničit će članstvo u tom fondu na radnike i bivše radnike, pripadnike udruga samostalnih djelatnosti i bivše pripadnike tih udruga, kao i članove njihovih obitelji koji mogu koristiti sredstva na osobnom računu u slučaju smrti člana fonda."

Članak 43.

Članak 115. briše se.

Članak 44.

U članku 122. stavku 1. iza točke 4. dodaju se nove točke 5., 6. i 7. koje glase:

"5. ako ne izvješćuje Agenciju o utvrđenoj vrijednosti mirovinskog fonda u skladu s člankom 53. stavkom 1. ovoga Zakona,

6. ako ne uplati jamstveni polog za svakih deset tisuća novih članova u skladu s člankom 56. ovoga Zakona,

7. ako ne vodi vlastito računovodstvo i računovodstvo mirovinskog fonda u skladu s člankom 59. ovoga Zakona i propisima Agencije,"

U dosadašnjoj točki 5., koja postaje točka 8., riječi "i 61." brišu se.

Dosadašnje točke 6. i 7. postaju točke 9. i 10.

Iza točke 10. dodaje se nova točka 11. koja glasi:

"11. ako ovlast za upravljanje imovinom mirovinskog fonda prenese neovlaštenoj osobi protivno članku 75. stavku 1. ovoga Zakona,"

Dosadašnje točke 8., 9. i 10. postaju točke 12., 13. i 14.

Dosadašnja točka 11. briše se, a točke 12. do 16. postaju točke 15. do 19.

Članak 45.

U članku 124. dodaje se novi stavak 1. koji glasi:

"(1) Banka skrbnik kaznit će se novčanom kaznom od 10.000,00 kuna do 100.000,00 kuna, a odgovorna osoba u banci novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna, ako banka zaračuna i naplati naknadu za poslove skrbništva protivno odredbi članka 85. stavka 2. ovoga Zakona."

Dosadašnji stavak 1. postaje stavak 2.

Članak 46.

(1) Ako je član obveznog fonda stekao uvjete za starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili invalidsku mirovinu pod uvjetima godina života ili mirovinskog staža (sa stažem osiguranja s povećanim trajanjem) povoljnijim od

općih uvjeta utvrđenih Zakonom o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 102/98, 127/00, 59/01 i 109/01), do donošenja posebnog zakona, ukupna kapitalizirana sredstva koja su na osobnom računu člana obveznog fonda, obvezni fond će prenijeti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje koji će mu odrediti mirovinu prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju i posebnog zakona, kao da je bio osiguran samo u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.

(2) Ako član obveznog fonda umre prije ostvarivanja prava na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, a članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, do donošenja posebnog zakona, ukupna kapitalizirana sredstva sa računa toga člana obvezni fond će prenijeti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje koji će odrediti obiteljsku mirovinu na temelju ukupnog mirovinskog staža preminulog osiguranika prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju i posebnog zakona, kao da je preminuli osiguranik bio osiguran samo u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.

Članak 47.

Mirovinska društva dužna su uskladiti svoje poslovanje i uplatiti jamstveni polog u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 48.

U cijelom tekstu Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima ("Narodne novine", broj 49/99 i 63/00) riječi "zaposlenik" u određenom padežu zamjenjuje se riječju "radnik" u odgovarajućem padežu, riječi "jedinica lokalne samouprave i jedinica lokalne uprave i samouprave" zamjenjuju se riječima "jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave", a riječi "Hrvatski državni sabor" zamjenjuju se riječima "Hrvatski sabor" u odgovarajućem padežu.

Članak 49.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama", a odredba članka 11. primjenjuje se nakon isteka tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM MIROVINSKIM FONDOVIMA

Uz članak 1.

U skladu s predloženim rješenjima u Prijedlogu zakona neophodno je precizirati i pojedine izraze koji su definirani u članku 2. Zakona:

- u članku 2. točki 9. i točki 10. predlaže se brisanje dijela odredbi kojima je izražen uvjet članstva u mirovinskom programu i pristupanje tom programu radi uspostavljanja članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu. U skladu s predloženim izmjenama (vidi obrazloženje uz čl. 30., 34. do 43.) navedeni dio odredbe je suvišan.

- u točki 12. u podstavcima 1. do 3. definiran je pojam povezane osobe prema Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, za što je određen minimalni udio od 5% dionica. Međutim, u dosadašnjoj praksi primjene propisa o dioničarstvu (udjelima) i upravljanju trgovačkim društvima nisu rijetki slučajevi da osobe s manjim udjelom imaju veća tzv. "glasačka prava" i na taj način bitno utječu na donošenje odluka. Stoga je ovu odredbu trebalo dopuniti na predloženi način, tako da se povezanom osobom smatra i osoba koja ima i prava u odlučivanju u upravljanju veća od 5% glasova potrebnih za donošenje odluka u nekom trgovačkom društvu, bez obzira na njezin stvarni udio u vlasništvu ili dionicama.

Uz članak 2.

Predloženom izmjenom članka 3. osigurava se fleksibilnija supsidijarna primjena, pored Zakona o trgovačkim društvima i odredbi drugih zakona kojima su uređena pojedina pitanja vezana za poslovanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova (npr. Zakon o tržištu vrijednosnih papira, Zakon o preuzimanju dioničkih društava) a napušta se dosadašnje izričito povezivanje ovoga Zakona samo sa Zakonom o investicijskim fondovima. Naime, već sada se pokazalo da pojedine odredbe i poslovi koji proizlaze iz Zakona o investicijskim fondovima ne odgovaraju praksi i pravilima po kojima posluju mirovinski fondovi (npr. banka skrbnik kod investicijskog fonda može biti povezana osoba s društvom koja upravlja imovinom fonda, dok to nije slučaj kod mirovinskog fonda), što bi u poslovanju fondova dovelo do višestrukih poteškoća. Pored toga i sami mirovinski fondovi mogu ulagati u investicijske fondove (kao investicijsku imovinu), pa je neprihvatljivo pozivanje na odredbe kojima se istodobno regulira investitor, tj. mirovinski fond, i objekt ulaganja, tj. investicijski fond.

Uz članak 3.

Predloženo brisanje odredbe članka 61. u skladu je s promjenom predloženom uz članak 17. ovoga Zakona, prema kojoj se članak 61. briše.

Uz članak 4.

Predloženim izmjenama članka 11. uvodi se obveza održavanja kapitala mirovinskog društva iznad propisane razine. Naime, mirovinsko društvo u svojem poslovanju može ostvariti dobitak ili gubitak.

Posljedica je da mirovinsko društvo može imati negativni kapital, unatoč visokom temeljnom kapitalu. Primjenom izmijenjene odredbe mirovinsko društvo bilo bi, budući da ostvareni gubici umanjuju kapital mirovinskog društva, u obvezi povećati kapital do zakonom određene razine (što može učiniti jedino povećanjem temeljnog kapitala uplatom u novcu). Stoga predložena izmjena bitno povećava sigurnost osiguranika - članova mirovinskih fondova, jer osigurava da mirovinska društva neprestano imaju pozitivan kapital.

Uz članak 5.

Predloženom se izmjenom vrši usklađivanje s važećim zakonodavstvom.

Uz članak 6.

Prema odredbi članka 17. točka 1. mirovinsko društvo može svoju financijsku imovinu držati samo u obliku (a vista i oročenih) depozita u poslovnim bankama. Budući da je imovina mirovinskog društva jedan od izvora za isplatu zajamčenog prinosa članovima mirovinskog fonda, predlaže se u cilju sigurnosti osiguranika i cjelokupnog sustava rješenje, da se financijska imovina mirovinskog društva ulaže u bezrizične vrijednosne papire, poput kratkoročnih i dugoročnih vrijednosnih papira, koje izdaju Republika Hrvatska i Hrvatska narodna banka, što će utjecati da manji dio bude u obliku bankovnih depozita.

Uz članak 7.

Predloženom odredbom omogućava se ravnomjernija raspodjela tržišnog udjela fondova. S pomicanjem ograničenja o najmanjem broju članova s 80 000 na 50 000 daje se prostor za djelovanje većeg broja fondova na tržištu, čime se postiže konkurencija među njima, a što u konačnici ide u prilog osiguranicima odnosno članovima fondova.

Smanjenjem ograničenja minimalnog broja članova dobrovoljnog fonda na 200 članova otvara se mogućnost pokretanja korporativnih ili strukovnih mirovinskih fondova i za ona poduzeća, odnosno ona strukovna udruženja koja imaju 200 i više zaposlenika odnosno članova. Ograničenje od 2 000 članova za dobrovoljne fondove nije primjereno jer bi se u tom slučaju u praksi pojavilo vrlo mali broj mogućih osnivača (sponzora) koji bi pokretali takve fondove. U takvim

okolnostima na tržištu bi se pojavilo vrlo mali broj dobrovoljnih fondova, a korporativnih ili strukovnih fondova gotovo da ne bi uopće bilo.

Osim toga:

- potrebno je izbjeći stvaranje oligopola mirovinskih fondova, a posebice iz razloga što oni sami pripadaju nekolicini financijskih grupa koji se s obzirom na zakonsko ulaganje u državne vrijednosne papire mogu organizirano postavljati prema državi,
- veličina fonda od 50 tisuća članova u financijskom smislu može biti puno bolja/veća jer fond može imati bolju distribuciju članova s većim primanjima, nego što to može imati fond s 80 tisuća članova, ali s nižim primanjima,
- ovo je primjereni broj članova fonda za sve nove osnivače fondova koji bi se htjeli uključiti u ove poslove.

Uz članak 8.

U dosadašnjoj primjeni Zakona, a prilikom upisa članova mirovinskih fondova, zapaženo je da su obveznim mirovinskim osiguranjem na temelju individualne kapitalizirane štednje ostali neobuhvaćeni osiguranici u produženom osiguranju prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 102/98, 127/00, 59/01 i 109/01), iako je svrha produženog osiguranja upravo produžavanje obveznog mirovinskog osiguranja prema tome Zakonu. Radi toga, predlaže se uklanjanje dileme o njihovom uključivanju u sustav obveznog kapitaliziranog mirovinskog osiguranja od 1. siječnja 2002., prema ovome Zakonu i na taj način upotpunjavanje kruga osiguranika u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja.

Uz članak 9.

U dosadašnjoj praksi primjene prvoga stavka članka 43. Zakona pokazala se potreba za njezinom prilagodbom potrebama i interesima osiguranika (članova fondova). Stoga se predlaže formulacija koja će pojednostaviti postupak kod svih sudionika prigodom prijelaza iz jednoga fonda u drugi. Predloženom izmjenom stavka 2. štite se članovi fondova odnosno osiguranici od mogućeg nestručnog ili neuspješnog upravljanja fondom. Činjenica da bi član fonda gubio 5% u slučaju istupanja iz fonda u velikoj mjeri utječe na njegovu odluku čak i u slučaju kada fond loše posluje. Smanjenjem ove naknade ova odluka člana postala bi znatno lakša. Ako član fonda nije zadovoljan uspjehom poslovanja fonda, uz nižu izlaznu naknadu on će daleko lakše napustiti fond i zaštititi svoja sredstva u budućnosti.

Snižavanjem ovih troškova omogućuje se svim članovima fondova da uz relativno male troškove mogu napustiti jedan fond i izabrati drugi. Bilo bi neprincipijelno pa i financijski štetno da se neuspješni fond manageri pozivaju na visoke troškove napuštanja fonda, u slučaju kad ostvare slabe rezultate. Uvjetno

kazano, "prisiljavanje" na ostanak u fondu koji ne donosi prihode, zbog troškova napuštanja, bilo bi loše sa gledišta zakonitosti i financijskih interesa za članove fonda. Naime, svrha ovoga Zakona nije samo da uređuje poslovanje mirovinskih društava i fondova, nego i osiguranje zaštite članova mirovinskih fondova od lošeg poslovanja njihovih mirovinskih fondova.

Uz članak 10.

Predloženom odredbom, ne samo da se pojednostavljuje obveza Središnjeg registra osiguranika u pogledu izvješćivanja novoga fonda u slučaju promjene članstva, nego se sprječava da određeni podaci, koji predstavljaju poslovnu tajnu u nekom mirovinskom društvu odnosno fondu, budu preneseni nekome drugom. Time se ipak postiže puna svrha ove odredbe o izvješćivanju novoga mirovinskog fonda o stanju na osobnom računu njegovog novog člana.

Uz članak 11.

Prema dosadašnjoj odredbi ovoga članka banka skrbnik računa neto imovinsku vrijednost mirovinskog fonda. Na predloženi način izračun neto imovinske vrijednosti mirovinskog fonda dvostruko je osiguran. Od sada bi ga računalo mirovinsko društvo, a banka skrbnik ga kontrolirala (ona se i inače brine o kontroli zakonitog poslovanja mirovinskog društva). Na ovaj način ujedno se izbjegava mogućnost da mirovinsko društvo povjeri i samo računovodstvo banci skrbniku što bi dovelo u pitanje i budući vanjski nadzor (superviziju) i unutarnju reviziju koja je također predviđena ovim izmjenama zakona. Također, predloženom odredbom postiže se bolja sigurnost članovima mirovinskih fondova u pogledu stanja njihove imovine u njima.

Uz članak 12.

Predložena izmjena odredbe o jamstvenom pologu posljedica je predloženog smanjenja minimalnog broja članova potrebnog za poslovanje obveznog mirovinskog fonda.

Ovom odredbom želi se pojačati zaštitni mehanizam u slučaju lošeg ili neuspješnog poslovanja fonda. Smanjenjem broja članova na 50 000 kod kojega je društvo obvezno uplatiti jamstveni plog proširuje se sigurnosna zona kapitala za milijun kuna za svakih deset tisuća članova. Na ovaj način imovina članova fondova postaje manje ranjiva na poremećaje u poslovanju fondova.

Uz članak 13.

U dosadašnjoj praksi primjene Zakona primijećeno je nedostatnost odredbe članka 58. u pogledu obveze uplate zajamčenog prinosa članovima onih mirovinskih fondova koji su poslovali lošije od utvrđenog prosječnog poslovanja u prethodnoj godini. Predloženom odredbom osigurava se zaštita članova tih fondova tako što će

Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja detaljnije propisati način i rok u kojemu će mirovinska društva biti dužna na osobne račune članova mirovinskih fondova uplatiti odgovarajuću svotu.

Uz članak 14.

Predloženom odredbom članka 59. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima usklađuje se taj Zakon sa zakonodavstvom o financijskom poslovanju.

Uz članak 15.

Predložena odredba novog članka 59a. od izuzetne je važnosti, jer se njome u poslovanje mirovinskih društava i fondova uvodi institut unutarnje revizije. Interni revizor praktički, a s obzirom da fond, kao fiducijarna (povjerenička) institucija nije pravna osoba, kontrolira zakonitost poslovanja i upravljanja mirovinskog društva mirovinskim fondom te o svemu izvješćuje nadzorni odbor mirovinskog društva i Agenciju za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja, kao superviziju.

Unutarnja revizija obavljala bi stalni nadzor nad poslovanjem s imovinom mirovinskog fonda i pri tome osobito bi provjeravala:

- obavlja li mirovinsko društvo sve poslove u skladu sa Zakonom o obveznim i dobrovoljnim fondovima i pravilima i odlukama koje donosi Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja te unutarnjim pravilima koja uređuju rad mirovinskog društva,

- vodi li mirovinsko društvo poslovne knjige i bilježi li poslovne događaje na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava,

- sastavlja li mirovinsko društvo financijska izvješća u skladu sa Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i propisima donesenim na temelju tog zakona,

- upravlja li mirovinsko društvo rizicima iz poslovanja s imovinom mirovinskog fonda u skladu s načelima stabilnog poslovanja,

- obavlja li banka skrbnik poslove s imovinom mirovinskog fonda u skladu sa zakonom i zaključenim ugovorom s mirovinskim društvom.

Unutarnja revizija obavljala bi svoje poslove u skladu sa strukovnim načelima i standardima unutarnje kontrole i pri tome razvijala bi i unapređivala međupovezane komponente i to:

- kontrolirala bi okruženje u poslovanju i organizaciji upravljanja imovinom mirovinskog fonda i utječe na kontrolnu svijest zaposlenika,

- identificirala bi i analizirala relevantne rizike u upravljanju imovinom mirovinskog fonda te oblikuje osnove za prepoznavanje rizika,

- sudjelovala bi u izradi politika i postupaka koji pomažu ostvarenje upravljačkih odluka,

- unapređivala bi komunikaciju i razmjenu informacija u obliku i vremenu koji će omogućiti zaposlenicima ostvarivanje vlastite odgovornosti,
- uspostavljala bi nadzorne i revizijske mehanizme koji omogućuju Agenciji za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja pouzdan i realan nadzor cjelokupnog poslovanja mirovinskih društava i fondova.

S obzirom na rizičnost poslovanja mirovinskih društava i fondova na tržištima vrijednosnica, ovom bi se odredbom ovo poslovanje učinilo sigurnijim, osobito za članove mirovinskih fondova, koji ulažu i povjeravaju njima svoj novac.

Uz članak 16.

Predloženim izmjenama jasno se razgraničuju obvezni od dobrovoljnih mirovinskih fondova, a razlog za to je što se dobrovoljnim mirovinskim fondovima (za koje nema nikakvih jamstava od strane države) mora dozvoliti konkurencija, između ostalog, i u troškovima koje će zaračunavati članovima fonda.

Nadalje, ovom odredbom predloženo je povećanje naknade koju mirovinsko društvo može naplatiti od ukupne imovine mirovinskog fonda. Takvo je povećanje uvjetovano brisanjem naknade za uspješnost u članku 14. ovog Prijedloga zakona. Naime, člankom 14. Prijedloga zakona predlaže se brisanje članka 61. Zakona, kojim je definirana naknada za uspješnost. Kako predmetna naknada za uspješnost čini oko 20% prihoda mirovinskog društva, ovom se odredbom mirovinskim društvima nadoknađuje manjak nastao ukidanjem naknade za uspješnost.

Uz članak 17.

Prema odredbama članka 61. Zakona određeno je da mirovinskom društvu pripada za uspješnost u poslovanju 25% od godišnjeg realnog prinosa fonda po odbitku troškova te da se 75% od tog iznosa uplaćuje u jamstveni polog na rok od tri godine.

Međutim, nekoliko je razloga za napuštanje ovako koncipirane naknade za uspješnost u poslovanju, među kojima su najvažniji:

- takvom odredbom fond manager postaje poduzetnik u osobnom smislu (ili u ime i za račun osnivača mirovinskog društva, ovisno o sustavu nagrađivanja) i dijeli dobit s članovima fonda. Na takav način fond manager više nije osoba koja upravlja imovinom fonda po načelu mudrog i opreznog ulaganja već se stavlja u poziciju poduzetnika zainteresiranog za rizično poslovanje neprimjereno u ovome osiguranju, što nije u skladu s načelima o poslovanju mirovinskih društava i fondova prema ovome Zakonu,
- pored toga, uplatom jamstvenog pologa iz takve dobiti ispada da članovi fonda sami sebi uplaćuju u jamstveni polog koji nakon tri godine pripadne mirovinskom društvu,

- nigdje u svijetu mirovinska društva odnosno društva za upravljanje mirovinskim fondovima se ne nagrađuju iz ostvarene dobiti već iz naknade za upravljanje,
- ovakav način nagrađivanja je i računovodstveno nedefiniran jer bi bilo potrebno usvojiti novi računovodstveni sustav u svrhu obračuna prinosa i raspodjele istoga.

Stoga se predlaže brisanje ove odredbe, pogotovo zato što se u članku 15. predlaže izmjena članka 62. Zakona tako što bi se troškovi trgovanja imovinom mirovinskih fondova namirili iz njihove imovine, a ne više iz imovine mirovinskoga društva, kao do sada.

Uz članak 18.

Predloženom odredbom u stavku 1. članka 62. prihvatila bi se praksa koja je razvijena u većini svjetskih tržišta kapitala prema kojoj se imovine na tržištu kapitala vrednuju prema trošku stjecanja. Prema definiciji, trošak stjecanja imovine jednak je tržišnoj vrijednosti imovine uvećanoj za sve zavisne troškove stjecanja. Iz toga proizlazi da se svi troškovi u vezi s transakcijama za stjecanje, transfer ili prodaju imovine obveznog fonda namiruju se iz imovine toga fonda. Razlozi za ovakvu izmjenu ovog članka leže i u obrazloženju brisanja članka 61. Zakona. Naime, potrebno je da se ovi troškovi namiruju iz imovine fonda, a ne na trošak mirovinskog društva zato da se fond manageri vode pravilom povoljnih i najboljih ulaganja, te da ne misle o tome koliko će to koštati mirovinsko društvo. Ako transakcijski troškovi uslijed velikog prometa portfelja "ugroze" dobitak fonda, tada je i fond managerima jasno da se mogu suočiti sa napuštanjem većeg broja članova fonda. Stoga sami moraju biti pažljivo usmjereni u transakcijskim troškovima. Konačno, transakcijski trošak je vezan uz upravljanje imovinom i to ne mogu izbjeći niti članovi fonda kad sami ulažu na tržištu.

Uz članak 19.

Ovom odredbom u točki 5. članka 69. uklanja se pogreška prema kojoj Zakon predviđa kotaciju otvorenih investicijskih fondova na organiziranim tržištima kapitala u Hrvatskoj, što u praksi zbog institucionalno pravnih i tehničkih razloga nije izvedivo.

Dodavanjem novoga stavka 2. fondovima se dopušta ulaganje u terminske poslove isključivo radi zaštite imovine i obveza fonda. Na taj način štiti se imovina koja je izložena tečajnom riziku.

Osim toga, a radi cjelovitog uređivanja poslovanja mirovinskih fondova, bilo je potrebno odrediti kolika imovina mirovinskog fonda se može držati u novcu (predloženi novi stavak 3.).

Uz članak 20.

Ovom odredbom uređuju se ograničenja ulaganja mirovinskih fondova, tako da budu razdvojena ograničenja koja se odnose na obvezne fondove od ograničenja za ulaganja imovine dobrovoljnih mirovinskih fondova. U tome smislu, predlaže se da se dosadašnja ograničenja iz članka 71. točke 1. do 7. odnose ubuduće samo na poslovanje obveznih mirovinskih fondova, uz dopunu nove točke 9., kojom se uređuje ograničenje ulaganja u terminske ugovore, prema predloženoj dopuni članka 69. Zakona (članak 19. ovoga Prijedloga zakona).

Za dobrovoljne mirovinske fondove predlaže se samo ograničenje ulaganja u imovinu izvan Republike Hrvatske. Razlozi za to leže upravo u dobrovoljnosti mirovinskog osiguranja u sklopu tih fondova, u kojima država ne jamči za ulaganje i kojima treba omogućiti nesmetano poslovanje te mogućnost profiliranja fondova s različitim investicijskim shemama, prilagođenim raznim potrebama i interesima osiguranika.

Ograničenja ulaganja od točke 1. do 9. koja se odnose na obvezne fondove (koja su prividno rigoroznija) od ulaganja dobrovoljnih fondova proizlaze iz toga što država jamči svojim sredstvima iz proračuna do visine zajamčenog prinosa i kao i zbog visine financijskih sredstava koja su se angažirala iz proračuna za tekuće isplate mirovina. Isto tako ovi limiti za obvezne fondove proizlaze iz strateške odluke države da se dugoročno promjeni način zarađivanja najšireg broja ljudi za vlastitu starost.

Napominje se da je u točki 10. (sadašnja točka 8. članka 71. Zakona) zadržano pravilo o disperziji ulaganja u imovinu (načelo disperzije rizika), a u svrhu zaštite ulagača (najviše do 5% u jednu imovinu), koje se odnosi jednako na ulaganja imovine obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova.

Osim toga, ulaganja obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova jednako nadzire Agencija, koja ujedno potvrđuje i prospekte dobrovoljnih mirovinskih fondova u kojima je sadržana i struktura njihovih ulaganja.

Uz članak 21.

Ova je izmjena posljedica predložene izmjene članka 69. Zakona (članak 19. Prijedloga zakona). Izmjena je predložena zato što udjeli otvorenih investicijskih fondova ne kotiraju na burzama, ali su pogodni za ulaganja imovine mirovinskih fondova.

Uz članak 22.

Ovom odredbom onemogućila bi se ili svela na minimum mogućnost manipulacije cijenama imovine na organiziranim tržištima kapitala. Predložena odredba proizlazi iz opreznog pristupa raspolaganju imovinom fonda, a cilj joj je izbjeći posredovanje i pogodovanje u stjecanju ili prodaji imovine unutar jedne financijske grupe. Imovina se mora stjecati i prodavati na transparentan način bez favoriziranja pojedinih sudionika u transferu.

Uz članak 23.

Dosadašnjom odredbom članka 76. omogućeno je mirovinskim društvima pozajmljivanje novca samo na tržištu novca (radi osiguranja transparentnosti njihova poslovanja). Predloženom odredbom mirovinska društva mogla bi i plasirati viškove novca na tržištu novca, a s obzirom na potrebu osiguranja efikasnog praćenja i kontrole novčanih troškova, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja bi ubuduće propisivala, ne samo postotnu vrijednost mirovinskog fonda koja bi se mogla pozajmiti, nego i ostale uvjete za nastupanje i sudjelovanje mirovinskih društava na tržištu novca, što prema sadašnjoj odredbi Agencija nije mogla.

Na taj će se način osigurati veća sigurnost u poslovanju s novcem mirovinskih fondova od strane mirovinskih društava.

Uz članak 24.

Ova izmjena rezultat je predložene izmjene članka 53. Zakona (članak 11. Prijedloga zakona), prema kojemu bi banka skrbnik ubuduće potvrđivala vrijednost imovine mirovinskih fondova.

Uz članak 25.

Skraćivanje roka od šest mjeseci na šezdeset dana predlaže se zbog toga što se htjelo izbjeći sve eventualne operativne nesporazume u tako dugom roku od šest mjeseci. Rok od dva mjeseca je sasvim primjeren i sa aspekta kontrole od strane Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja.

Uz članak 26., 27. i 28.

Zbog odgode u primjeni važećeg Zakona do 1. siječnja 2002., ukidanja Zavoda za platni promet i virmana kao sredstva plaćanja iz financijskog poslovanja u Hrvatskoj, bilo je potrebno na odgovarajući način uskladiti odredbe članka 85., 86. i 87. Zakona.

Uz članak 29.

Predloženom odredbom, odredba članka 90. dovodi se u sklad sa zakonskim propisima o financijskom poslovanju kojima je uređeno i poslovanje mirovinskih društava.

Uz članak 30.

Prema odredbi članka 92. stavak 2. točka 4. važećeg Zakona jedna od zadaća Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja je provedba nadzora nad dobrovoljnim mirovinskim fondovima u svezi s ponuđenim programima i vezana s dobrovoljnim mirovinskim osiguravajućim društvom.

U skladu s predloženim izmjenama Zakona (članci 34. do 43. Prijedloga zakona) prema kojima su osnivanje dobrovoljnih mirovinskih fondova ne uvjetuje

pristupanjem dobrovoljnom mirovinskom programu, koje izrađuju i nude mirovinska osiguravajuća društva, odnosno prema kojima se faza akumulacije (mirovinski fond) odvaja od faze isplate mirovine (mirovinskog osiguravajućeg društva), neophodna je intervencija i u ovoj odredbi Zakona.

Uz članak 31.

Ovom se odredbom utvrđuje neophodna suradnja između Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i nadzornih tijela drugih financijskih institucija u pogledu međusobne dostave podataka i informacija potrebnih u postupku provedbe nadzora, kao i u postupku izdavanja odobrenja za rad pojedinoj pravnoj osobi.

Ovom se odredbom obavlja usklađivanje s odredbama Zakona o bankama ("Narodne novine", broj 84/02) i u skladu je sa Zaključkom Hrvatskog sabora od 3. srpnja 2002. donijet uz Konačni prijedlog zakona o bankama.

Uz članak 32.

Radi efikasnije provedbe nadzora Agencije predlaže se donošenje provedbenog propisa kojim će se detaljnije urediti postupak i način provedbe nadzora.

Uz članak 33.

Izmjenom članka 101. Zakona razdvajaju se propisana ograničenja za ravnatelja, zamjenika ravnatelja, pomoćnike ravnatelja, i druge članove Savjeta Agencije i radnike stručne službe Agencije, pa se zadržava ograničenje mogućnosti bilo kakvog oblika zaposlenja, položaj ili davanje usluga u obveznom ili dobrovoljnom mirovinskom društvu, upravitelja sredstvima određenog fonda ili banci skrbniku određenog fonda. Uređuje se da isti krug osoba iz stavka 1. ovoga članka ne smiju imati dionica ili vlasničke udjele u obveznom ili dobrovoljnom mirovinskom društvu ili banci skrbniku.

Prethodna ograničenja nastavljaju se i u razdoblju od jedne godine nakon prestanka obnašanja dužnosti ili zaposlenja, s tim da u tom razdoblju ograničenje iz stavka 1. ovoga članka odnosi se na organe upravljanja i nadzorni odbor mirovinskog društva i banke skrbnika te upravitelja sredstvima određenog fonda.

U cilju očuvanja objektivnosti u svom radu kao i sprečavanja mogućih prekoračenja ovlasti uređuje se da svi članovi Savjeta Agencije ne smiju za vrijeme trajanja mandata biti izabrani, imenovani ili obnašati dužnost u tijelima državne vlasti ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 34.

U dijelu Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima i programima (Glava XV, članci 105. - 121.) djelatnost akumulacije kapitala mirovinskih fondova bila je povezana s djelatnošću isplate mirovina, suprotno načelima na kojima se zasniva mirovinsko osiguranje zasnovano na kapitalizaciji u Hrvatskoj. Iz tih razloga,

predložene izmjene u članku 105. zasnovane su na određenju da treba razdvojiti dobrovoljne mirovinske fondove od mirovinskih osiguravajućih društava ili preciznije, treba odvojiti fazu akumulacije (mirovinski fond) od faze isplate (mirovinskog osiguravajućeg društva).

Naime, po dosadašnjim odredbama dobrovoljni mirovinski fond je nudio mirovinske programe koje je izrađivalo mirovinsko osiguravajuće društvo. Ovo je značilo da se dobrovoljno mirovinsko društvo kroz prodaju programa, koje ono samo niti ne izrađuje, obvezuje ostvariti ono što se nudi u programu. Međutim dobro je poznato da se ti programi moraju realizirati na financijskom tržištu i da nema nikakve garancije da će se to ostvariti, odnosno ovako bi se dobrovoljno mirovinsko društvo obvezalo - obećalo - na zaradu sukladno programu. Jasno je da obećanja ne smije biti jer bi se u slučaju neostvarivanja radilo o prijevari, a to bi rezultiralo brojnim sudskim tužbama.

Prema predloženim izmjenama dobrovoljna mirovinska društva bi jednostavno organizirala i nudila različite fondove s različitim ciljevima ulaganja (manje i više rizične) koje bi s obzirom na preferencije rizika birali ulagači.

Član fonda može biti bilo koja punoljetna osoba koja ima prebivalište u Hrvatskoj i s kojom se sklopi ugovor o pristupanju odnosnom mirovinskom fondu.

U tome smislu, predložene su izmjene članka 105. Zakona, s time da bi se novom formulacijom stavka 6. toga članka omogućilo i pripadnicima samostalnih djelatnosti (obrtnici, odvjetnici i dr.) osnivanje vlastitih dobrovoljnih mirovinskih fondova, što je bilo propušteno u dosadašnjoj normi.

Uz članak 35.

Sukladno izmjenama u članku 105. predlažu se i izmjene u članku 106. Zakona gdje je osnova svakog fonda njegov investicijski prospekt sa svim relevantnim podacima o fondu kao što su: ciljevi fonda, investicijska politika, troškovi ulaganja, raspodjela dobiti, napuštanje fonda i dr. Prospekt tako postaje temeljni dokument kojeg odobrava Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja.

Uz članak 36. i 37.

Predložene odredbe bile su potrebne u kontekstu odvajanja akumulacije kapitala od isplate mirovine, u skladu s načelima ovoga Zakona.

Uz članak 38.

Jednako kao što je kazano u obrazloženjima uz članke 34. do 37., bilo je potrebno uskladiti i članak 109. Zakona, tako da se pristupanje dobrovoljnom mirovinskom osiguranju obavlja zaključivanjem ugovora s odabranim mirovinskim društvom (a ne pristupanjem mirovinskom programu koji nudi mirovinsko osiguravajuće društvo).

Uz članak 39.

Kao što je već naprijed navedeno, dobrovoljni mirovinski fondovi mogu nuditi različite investicijske mogućnosti svojim članovima, pa je trebalo s time uskladiti i članak 110. Zakona, tako da uvjeti za povlačenje iz članstva u fondu budu uređeni prospektom (pravilima) odnosno dobrovoljnog mirovinskog fonda.

Uz članak 40.

U skladu s predloženim izmjenama Zakona (članci 34. do 43.) predlaže se brisanje članka 112. kao suvišnog.

Uz članak 41.

Odredbu članka 113. stavka 2. Zakona, trebalo je dopuniti tako da bude ograničena na pristupanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima, što je predmet ovoga dijela Zakona.

Uz članak 42.

Predloženom odredbom preciznije se uređuju prava članova obitelji pokojnih članova zatvorenih mirovinskih fondova, koji bi se mogli ubuduće koristiti sredstvima s njihova računa.

Uz članak 43.

S obzirom na predložene izmjene članaka 105. do 114. Zakona kojima je uređeno sve što je neophodno za odvajanje funkcije (djelatnosti) akumulacije kapitala od funkcije (djelatnosti) isplate mirovina, odnosno prema kojima uspostavljeni mirovinski program nije vezan za dobrovoljni mirovinski fond i osnivanje dobrovoljnog mirovinskog društva, već po prirodi stvari dolazi u funkciju prilikom isplate mirovine od mirovinskog osiguravajućeg društva predlaže se brisanje odredbe članka 115. Zakona, kao suvišne.

Uz članak 44. i 45.

Sukladno izmjenama predloženima u prethodnim člancima i uočivši potrebu detaljnijeg uređivanja ovoga dijela Zakona, predlaže se dopuna članka 122. Zakona o sankcijama za mirovinska društva, a u slučajevima povreda iz članka 53. (obveza izvješćivanja), članka 56. (neuplaćivanja jamstvenog pologa zbog povećanja broja članova), članka 59. (vođenje računovodstva protivno propisima) i članka 75. (povjeravanje upravljanja imovinom neovlaštenoj osobi).

Isto tako, predlaže se i odgovarajuće sankcije za banku skrbnika zbog nezakonite naplate naknade za poslove skrbništva.

Uz članak 46.

Jedna od pretpostavki uspješnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje su uplaćeni i kapitalizirani doprinosi na osobnom računu osiguranika, odnosno člana mirovinskog fonda. Visina mirovine ovisi o visini (redovito) uplaćenih doprinosa i dužini plaćanja doprinosa (dužina mirovinskog staža). Tako uspostavljeni odnosi ne pogoduju mirovinama ostvarenim pod povoljnijim uvjetima (propisanim posebnim zakonima za pojedina kategorije osiguranika) od općih uvjeta propisanih Zakonom o mirovinskom osiguranju. Kako se ti povoljniji uvjeti odnose u pravilu na stjecanje prava na mirovinu u mlađoj dobi i kraći (beneficirani) staž osiguranja, na mirovine ostvarene pod povoljnijim uvjetima ne može se primijeniti sadašnji sustav osobnih računa na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Stoga će pitanje mirovinskog osiguranja skupina kojima se mirovine određuje na povoljniji način (djelatne vojne osobe, policijski službenici, ovlaštene službene osobe u Ministarstvu pravosuđa.. i dr.) trebati proanalizirati i posebno urediti opseg prava kao i financiranje tih prava.

Stoga se predlaže da se tim osiguranicima odredi mirovina kao da je bio osiguran samo u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, a ukupna kapitalizirana sredstva koja su na osobnom računu člana obveznog fonda da se prenesu Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

Na istoj osnovi uređuje se i pitanje ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu članova obitelji osiguranika, člana obveznog fonda koji je umro prije ostvarivanja prava na mirovinu pod povoljnijim uvjetima.

U sadašnjim uvjetima početka i svega godine dana provođenja mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, predloženi način ostvarivanja mirovine je za osiguranike povoljniji.

Uz članak 47.

U skladu s predloženom izmjenom članka 56. stavka 1. Zakona (članak 12. Prijedloga zakona) ovom se prijelaznom odredbom utvrđuje rok od godine dana u kojem mirovinska društva trebaju uskladiti svoje poslovanje s novelom Zakona i uplatiti jamstveni polog.

Uz članak 48.

Ovom se odredbom terminologija Zakona usklađuje s drugim zakonima.

Uz članak 49.

Odgoda primjene članka 11. ovoga Zakona bila je nužna, kako bi se mogla osigurati njezina primjena u praksi, odnosno omogućavanje mirovinskim društvima da uspostave mehanizam i sustav vrednovanja imovine mirovinskog fonda kojim upravljaju.

